

פ ר ט י כ ל מס' 2/א

סיסינת ועדת הכספים.

בירושלים, יום ג', כח' בסיון תש"י-13.6.1950

נוכחים חברי הועדה:

- היו"ר ד.צ. פנקס.
- י. בדר.
- ב. רפטור.
- א.מ. בניחובסקי.
- פ. נפתלי.
- י. רוקח.
- י. אפרתי.
- ט. דייץ.
- א. הרצפלד.
- א. אלישר.
- א. גרנות.
- ס. סנה.

מזמנים:

- סר האוצר א. קפלן.
- סר זגבי - החשב הכללי.
- ז. שרף - מזכיר המסמלה.
- ד. שפירד - האפוסטרופוס על נכסי נפקדים.
- ט. אילון - מזכיר ועדת הכספים.
- ש. ספינק - מזכיר.

הישיבה נפתחה בטעה 9.15

היו"ר ד.צ. פנקס:

לפני שבוע קבענו ישיבה עם סר שפירד, בכדי לסיים אתו את המשא-ומתן, אולם סר האוצר מציע לגסור תחילה את הדיון בתקציב. אני רוצה לשאול את סר שפירד, אם יש לו חוסר חדש לגבי מה שהביא בשבוע שעבר?

ד. שפירד:

לא שיניתי מהצעותי.

היו"ר ד.צ. פנקס:

אילו הבאת הצעות אחרות, היינו יכולים לגסור זאת. אחרת, לדעתי, סיימנו את הדיון סדננו, והעברנו את המלצותינו לשר האוצר. לגבי העסקים, ההבדלים בין ההצעה של סר שפירד לבין הדעות שהובעו בוועדה הם גדולים מאוד. אי-לכך, לא נוכל כרגע להקציב זמן לדיון זה ונצטרך להשהותו עד לאחר הדיון על התקציב. אבל אני מיעץ לסר שפירד לשוחח בינתיים עם שר האוצר, ולהגיש הצעות אחרות.

ד. שפירד:

הבאתי את המסאלה לפני הפועצה שהתכנסה ביום ה', אבל השאלה היא פתי יתקיים

הדיון.

היו"ר ד.צ. פנקס:

אני חושב שבאחד הימים בטבע הבא נוכל להיפגש אתך, ואני מבקש את סליחתך.

יטנה הצעה לגסור את הדיון על סדר דאט המסמלה. בהצעת תקציב סדר דאט המסמלה הבענו, עד סירות הסידור.

הצעת תפקיד משנה ראש המטה

א. ס. בניחובסקי:

אני חושב ששאלת שירות הטידות הוא
מסוגף אחד, ולא רק ענין תקציבי. ד"ר
סוליאלי, לדעתי, חושב את שירות הטידות לגופו פרטי שלו. בטאלה זו
צריך להתנהל ויכוח על תכנית שירות הטידות, אבל בכדי לחסוך בזמן
אני מציע לפנות ועדה מצומצמת מבין חברי ועדת הכספים אשר תזמין
את ד"ר סוליאלי ותבוא לידי סקנות לא רק תקציביות, אלא על עצם הסדר
בשירות הטידות.

ב. רפטור:

אני מתנגד להצעת חברתנו בניחובסקי.
אני מסכים שבויכוח כללי אפשר לדון
על כך, אבל אינני מסכים שאנחנו נעסוק בכך. אנב, ספעי סבועדת החינוך
והתרבות התקיים דיון על כל הפרובלימות הקטורות בשירות הטידות, ולכן
אני מציע שאנחנו נדון על התקציב, כי זה מתקידנו.

אנחנו עומדים בסעיף-מטנה סכורות. בסעיף
זה אני מציע לאטר 90 עובדים; ס-48 אלף ל"י להפחית 8000, ומהוצאות
ארבוניות להפחית 5000 ל"י. בסעיף פעולות - 20 אלף ל"י ובסעיף
הסקעות - 5000 ל"י.

י. רוקח:

אני מציע ששירות הטידות ייבנה כך,
שהוא לא יעביר עודפים לאוצר המטלה.
אני תומך בהצעת בכ' פרטיץ, להגדיל את ההכנסות על-ידי הסלת תלום
סל 6 לירות על סקלטים הקולטים גם תחנות חוץ, ולהשאיר את הסכום של
2 ל"י על הסקלטים העמפיים.

אני מביט על הדבר הזה בעיקר כעל ענין
של תרבות, ואם מתקבלות הכנסות אין להעבירן לאוצר. אני כסובן תומך
בריאודגניזציה, כפי שהציע סר בניחובסקי. אינני אומר שזה עסק פרטי
של מנהל שירות הטידות; זה קצת יותר סדי חריף. אני מציע לקבל את
ההצעות האלו בוועדת הכספים, שהוצאות צריכות להתכנסות על-ידי ההכנסות.
על-ידי כך אפשר לבנות את שירות הטידות ולספר אותו, אבל זה כבר
סייך לוועדת החנוך.

י. בדר:

אני מביא את הצעותי בענין זה, בכתב.

י. רוקח:

מסרו שיש עודף של הכנסות. על הוצאות,
וכי עטות אלפי לירות סועברים לאוצר.

היו"ר ד.צ. פנקס:

אני מבין ששירות הטידות מטלם לדואר
60 אלף ל"י עבור סידורים הנדסיים
סונים, זהו משלום המופיע בהכנסות של הדואר.

י. רוקח:

אני מבין סצריך לטלם, אבל למה זה
אסרו שיש עודף המועבר מטם?

ב. רפטור:

אני מבקש פירוט של ההוצאות הארבוניות
של שירות הנדסה. אני מציע לסעיף
ההסקעות - 15 אלף ל"י. יש סעיף על סכסירי הקלטה וצידוד טכני, בסכום
של 5000 ל"י. כיצד ענין זה של הסקעות נמצא בתקציב זה? אינני מבין
את זאת. אני מציע להקטין את סעיף ההסקעות ב-2000 ל"י.

י. רוקח:

אינני מבין מה עושה שירות הנדסה בסדר
ראש המטלה.

היו"ר ד.צ. פנקס:

סעיף זה סייך לשירות הטידות, וכבר
הסברתי זאת.

היו"ר ד.צ. פנקס: המועצה המדעית: 19 עובדים - 11 אלף ל"י; הוצאות ארגוניות - 10 אלפים ל"י יחד, המועצה המדעית - 151 אלף ל"י.

ב. רפטור: בסעיף זה אני מציע להפחית 3000 ל"י מן הסכום של 11 אלף ל"י; להפחית 2000 ל"י מההוצאות הארגוניות; מהסכום של 119 אלף ל"י להוריד 15 אלף ל"י ובסעיף-משנה השקעות, בסכום של 11 אלף ל"י - להוריד 3000 ל"י.

י. רוקח: מהי התמיכה באגודות סחקר בסך 20 אלף ל"י

היו"ר ד.צ. פנקס: סעיף-משנה אחרון - אגף התכנון: 78 עובדים - 52 אלף ל"י; הוצאות ארגוניות - 15 אלף ל"י; פעולות עבודות חוץ על-ידי סומחים - 4000 ל"י, וסעיף-משנה השקעות - 3000 ל"י.

ב. רפטור: בסעיף של 78 עובדים, אני מציע לצמצם את זה ב-25 אלף ל"י. הוצאות ארגוניות ב-8000 ל"י והשקעות ב-1000 ל"י.

א. ס. בניחובסקי: מקודם היתה בסדר הראשי מחלקה לענייני קרקע ותכנון, וגם זהו תכנון.

א. ברנות: זה רק חלק של משהו יותר גדול. אני רוצה להזכיר פה את ההצעה, שיט צורך בבדיקה יסודית של כל מה שקשור לתכנון. רק אם נבדוק את הכל במרוכז נוכל לדעת מהן אפשרויות החסכון, וייתכן שיט פה אפשרויות של חסכון. למעשה הפך סדר זה למוסד המעכב פעולות. כל פעולה הקשורה בבניין ודברים דומים, מתעכבת בגלל הקשיים הקיימים במגהל התכנון.

אני חולק גם על המומחיות הטכנית של עובדי המוסד הזה. כלומר; הוא סורכב ברובו מאנשים שאינם סומחים בתכנון. הם יכולים להיות מהנדסים טובים או אדריכלים טובים, אבל פה מדובר על משהו אחר. סומחים מן הסוג הדרוש, יש במוסד הזה מועטים מאד.

י. רוקח: אני יודע כי מהנדסים אלה יכולים לקבל עבודות פרטיות בקלות יתר מאשר אחרים; יש כמובן גם יוצאים מן הכלל. למחלקה הטכנית של העיריה באים אנשים מסויימים בכדי להגיש תכניות בחתימתם הם. כאשר מעירים להם על כך, אין זה מספיק. אהיה תמיד מוכן לתת אפילו את שמות האנשים. לפי טעם מניש לי את התכנית אותו אדם אשר בעצמו יחליט על כך לבסוף. אני חושב שליד מסדר זה צריך להיות מספר קטן של אנשים סמלפידים יהיה ליעץ בשאלות טכניות.

אני מציע למחוק 70 מתוך 78 הקיימים, ולהשאיר עם רק שמונה איש.

י. אפרתי: אני יכול להבין בקורת האומרת שאין האנשים סמלפידים. כמו כן ייתכן שהם עובדים עבודות פרטיות; אבל לעומת זאת איבני יכול לתאר לעצמי שלא יהיה במדינה מוסד סרכוזי לתכנון. אני מוכן להצטרף להצעה, שיט צורך לבקר כמה דברים, אבל צריכה להיות גם הכרה סמוכדח להיות אגף תכנון סרכוזי, אשר יכוון את התכנון בכל הארץ. ההצעה להשאיר שמונה עובדים היא בניגוד לאינטרסים של המדינה.

ב. רפטור: אני מציע לצמצם את סעיף הרזרבה ב-10 אלפים ל"י, אם אנני טועה, סיכום ההפחתות שאנני מציע, הוא בסך 366,500 ל"י.

י. בדר: אני חושב שצריך להסמיך בתקציב מסרד ראש הממשלה, סך 650 ל"י.

היו"ר ד.צ. פנקס: כעת נסמך את התשובות לסאלות. תחילה יענה מר זגני.

מר זגני: קודם כל ברצוני לחלק לחברי הועדה רשימה, המראה באילו סעיפים חלה הקטנה ובאילו סעיפים חלה הגדלה, ונוכל לראות כיצד הדבר מתבטא. הואיל ונסאלו סאלות הנוגעות לכל מחלקות מסרד ראש הממשלה - בעיקר ביחס להוצאות ארגוניות - אני חושב שאלה זו יש מקום לגבי כל יתר המסרדים.

בשנה שעברה הוגש התקציב לגבי מחלקות מחלקות, כאשר אנחנו מדברים כעת על תקציב מסרד ראש הממשלה, כללנו בסעיף אחד כמה ענינים. בשנה שעברה הדבר היה מחולק למחלקות טונות, ולכל מחלקה היו הוצאות נפרדות; ועל כן, ההסוואה שנתן ד"ר בדר לא היתה נכונה, כי הוא ה סוה רק מחלקה אחת עם הסעיף המקובץ הזה של כמה מחלקות. לעומת 58 או 59 סעיפים בדבר הוצאות ארגוניות, למסל, יש הטנה 19 סעיפים בלבד.

עשינו זאת מסני טעמים: א) נוכחנו לדעת מן הנסיון, שכל סעיף בתקציב - עד כמה שלא נסתדר לקבוע אותו בצמצום יותר גדול - יכול בכל-זאת להכיל בתוכו סטה מן ההפרזה. כך דרכו של תקציב. על-ידי זה טאנחנו מצמצמים את סעיפי התקציב, אנחנו ממילא מצמצמים גם את ההפרזה הזאת. והואיל והמסרדים יכולים אחר-כך להעביר סכומים מסעיף לסעיף, הדבר בא על תיקונו. ב) דבר נוסף וחשוב מאד: הטיפול שלנו בחטובנות ובכל התקציב, הוא כמובן לפי סעיפי התקציב. על-ידי זה טאנחנו מצמצמים את סעיפי התקציב עד למינימום, על-ידי כך אנו מצמצמים גם את הטיפול בוועדה, והדבר מתבטא בהקטנת העבודה הכרוכה בכך. אם הדואר למסל, מניס חטובון עבור סלפון וכדומה ובמקום חטטה חטובנות הוא רוטם זאת בחטובון אחד, הרי זה קיפוף גדול מאד.

הזכות הניתנת בידי ועדת הכספים, לאשר העברות מסעיף לסעיף, נראתה לנו בתחילה כעבודה גדולה מאד. כאשר מסרדים פנו אלנו בכל פעם לאשר העברה כזו - ואתם יודעים כי בשנה שעברה דנה ועדת הכספים כמעט בכל הסעיפים, - במסך הזמן נוכחנו לזעזע שדבר זה מביא תועלת עצומה. דוקא על-ידי שינויים אלה, הסעיפים של הוצאות ארגוניות קטנים באופן טבעי, ומגיעים לסכומים הסדוייקים והיותר מצומצמים, כאשר חסר למסרד כסף, ואין לו דבר זה בתקציב, הוא מציע לרוב לקצץ בסעיף של הוצאות ארגוניות. הוה אומר טיס לנו כבר איזה סודד לעומת הטנה שעברה, שנבדק לא-רק על-ידי בחינה עיונית, כי-אם על-ידי עבודה מעטית בכל מסרד ומסרד.

נקח את סני הסעיפים של הוצאות במסרד ראש הממשלה, מספר 04102 ומספר 04104. בשנה שעברה, סני סעיפים אלה ביחס למחלקות אלו, היו בסכום של 60,200 ל"י. הטנה אמנם סעיפים אלו הם בסכום של 61 אלף ל"י, אבל עכסיו הם מקובצים, ולכן הם עוטים את הרוטם הזה, כאילו הגדילו אותם לעומת הטנה שעברה. בסעיף החזקת סכוניות ונסיעות למסל, בשנה שעברה היה זה סכום של 8000 ל"י, והשנה רק 7000 ל"י, כך שאי-אפשר לומר שבסעיפים אלה ישנה הפרזה לעומת השנה שחלפה.

עבודות ארעיות: - סעיף זה סכוון למקרה שסרד צריך לעשות איזו עבודה ארעית, שלא על-ידי פקידים הנכנסים לתקן שלו. בשנה שעברה היו לנו ויכוחים רבים במקרים כאלה, ולא רצינו לאשר עובדים נוספים. בתחילה סקבלים כאילו עובדים זמניים,

סר זנגי:

ועד שפונים כה וכה עובדים כמה חדשים והאנשים נעשים קבועים ומצטרפים לאט לאט לתקן. בכדי לסנוע תופעה זו, הכנסנו עכשיו בתקציבי הרבה משרדים, סעיפים של עבודות ארעיות, ואם תום העבודה צריכים העובדים הארעיים לעזוב את מקום העבודה. אחרת, היינו צריכים להגדיל את סעיף המסכורת בסכום גדול מאד.

בשאלה שאלה על קרן ראש המסמלה. ראש המסמלה בקש להכניס לתקציב 50 אלף ל"י כקרן מיוחדת, והוחלט לצמצם את הסכום הזה עד 18 אלף ל"י.

החזקת הבית ובדק הבית: כאשר מדברים על החזקת הבית, הכוונה היא להוצאות שונות, כמו מאור וכדומה. בדק-הבית זה כבר משהו יותר יסודי, כאשר צריך להוסיף חדר, סככה, או במידה מסויימת כאשר יש חובות שלא נפרעו מן התקציב הקודם.

המדפים המסמלתי: - המדפים המסמלתי - לפי מיטב הכרתי ולפי הכרת כל העובדים הנאים אתם בסגע - זוהי אינסטיטוציה הנותנת שירות כללי, ושירות כללי זול. אילו היה כל משרד ומשרד צריך לספל בעצמו בהדפסותיו, ולמסור אותם לדפוסים בחוץ, אני משוכנע שבדבר זה היה עולה לנו לפחות פי שלשה.

המדפים המסמלתי איננו רק בית-דפוס. הוא נמצא גם בתל-אביב וגם בירושלים, ובין היתר הוא גם קונה את הנייר, ספק את כל צרכי הכתיבה של המשרדים, ולפי דעתי היה זה צעד נכון מאד מצד המסמלה, שריכזה את כל זה במקום אחד. אפילו עבודות סביבת-הדפוס המסמלתי אינו יכול לעשות בעצמו, גם אז הוא מוסר את העבודה והמשרדים צריכים קודם-כל לפנות אליו. במקרה שהמדפים מוסר עבודה לדפוס פרטי, הוא מקבל את החשבון ומצרף אליו אחוז מסויים. עצם העובדה שזה מרוכז, מביא לידי חסכון עצום. מסוג כן, על-יד התוספות האלה הכנסנו לתקציב גם 50 אלף ל"י כהשתתפות המשרדים. כאשר המדפים מביט חשבונות של עבודה, הרי הוא נוטל מן המשרדים עבודה רבה, שאחרת היו הם צריכים לעשותה, וטבעי הדבר שהוא מוסיף איזה שהוא סכום בעד ההוצאות הכלליות שלו.

לפי המלצת ועדת הכספים הכנסנו לתקציב בסעיף זה בסנה שעברה, רק 12 אלף ל"י, כי זה היה כבר בסוף השנה; אולם השנה הכנסנו סכום של 50 אלף ל"י למטרה זו. המדפים המסמלתי בכל-זאת איננו יכול לקבל על עצמו את כל ההוצאה שלו, כי יש לו הרבה מאד סיפולים אחרים: הוא קונה נייר וכדומה. כל מה שהמדפים המסמלתי שולח למכירה, הכנסה זו באה לאוצר. על החשבון מוסר המדפים, כמו כל משרד אחר. גם משרד המשפטים למשל, מקבל כל מיני הכנסות, ועל כך יש לו קבלות, וישנה גם בקורת של מבקר המדינה.

מבקר המדינה מבקר את המדפים המסמלתי, כמס שהוא מבקר כל משרד אחר. אנחנו מסתדלים שהדפוסים יוכלו לשאת את עצמם לחלוטין.

באשר לשאלתו של חבר הכנסת בניחובסקי, אני חושב שבדרך כלל המדפים המסמלתי איננו מפסיד, אם כי זה מופיע פה בתקציב בסכום מסויים. לעומת זאת יש הכנסות מסקורות שונים, כמו העתון הרשמי וכדומה. כמו כן יש לקחת בחשבון שהמדפים המסמלתי מספל בהדפסות של ניירות-ערך, בולים, טטרות אוצר וטטרי מקרקעים, והוא מקבל עבור העבודה הזו כסף מן המשרדים השונים.

ענין הצירוף הטכני, אשר חבר הכנסת ברל רפטור הציע לקצץ בו; זוהי הזמנה של סכונה מיוחדת להדפסת בולים שיכולה לקמץ עבודה רבה מאד. כל שנה יש צורך ברכישת ציוד מסויים. כאשר המדפים המסמלתי מבקש לקנות סכונה ג-30 אלף לירות, אין מינה להקטות עליו.

חבר הכנסת אלישר שאל, באיזה סכום ימסרו הדפסות לבתי-דפוס פרטיים. לפי הערכת המדפים המסמלתי, הוא יזמין השנה הדפסות בחוץ, בסכום של 150 אלף ל"י. ההזמנה נעשית על-ידו.

א. אליסר: היכן סופיע הסכום של 150 אלף ל"י?

מר זגני: הסכום סופיע בתקציב המטרדים, אבל המספיק המסלתי מקבל את הקבלות. הדפסות פירוטו, הדפסה עצמה, וגם נייר לצורך הדפסה.

א. אליסר: יוצא איפוא, שהדפסות עולות לנו קרוב ל-1/2 מיליון ל"י.

הי"ר ד.צ. פנקס: ברסימת ההוצאות הארגוניות המצורפות, בטנה שעברה היו הדפסות בסך של 122 אלף ל"י, נמשנא - בסך 188 אלף ל"י. האם מתוך הסכום הזה הזמינו אדמכות בחוץ בסך של 150 אלף ל"י?

ז. סרף: 188 אלף ל"י האלה, הם הדפסות רגילות של המטרדים, וזה אצנו כולל הוצאות כמו הדפסת פלקסים - כפי שהדפיסו לרגלי יום העצמאות, למשל, או הדפסת רטומות.

בהוצאה הערבית של "רטומות" ישנו הפסד, ורק כ-100 טפסים נמכרים, ולכן ישנו הפסד כזה. היתה הצעה להכפיל את זה על סטנסל, אבל משרד המספטים טוען שזה לא בהתאם לחוק.

א. אליסר: אפשר לתקן את החוק במלה אחת, ולומר: דפוס, כולל סטנסל.

ז. סרף: כל ההדפסות, בלי הנייר, הם בסכום של 13 אלף לירות, ומזה החצי בכתי הדפוס של הממשלה, והחצי בבתי-דפוס פרטיים. אנחנו עומדים להקים בית-דפוס בירושלים, ועבר זה יקטין את ההוצאות.

הסכום שהוקצב ל"רטומות" איננו מספיק, והיתה התרוצצות בין המדפיס המסלתי לבין משרד המספטים. הדבר נקבע בכל-זאת בתקציב המדפיס המסלתי, הואיל והוא יכול לספל בכך באופן יותר חסכוני. החוברת הכחולה של הצעת התקציב, למשל, עולה לא במעט כסף. דוגמה נוספת: בימי מסללת המנדט היה צורך להביא לידיעת הצבור, מה מתכוון המחוקק לעשות. אבל כיום, כאשר קיימת הכנסת, אני חושב שפרסום זה הוא לגמרי מיותר. מסום כך צמצמנו את הסכום הזה. הם בקשו 90 אלף ל"י ל"רטומות", ואנחנו הקצבנו 40 אלף ל"י בלבד, וזהו צמצום ניכר.

אם תסתכלו בעתון הרשמי כפי שהוא סופיע כיום, תראו שיטנם חוקים קצרים אשר בכל-זאת מוצפטים על כמה וכמה גליונות, עם סער וכדומה. בקטר לכך אמרנו למדפיס המסלתי שעליו למצוא צורה כזו של הדפסה אשר תחסוך נייר, ומתוך כך תפחת גם עבודת הכריכה, המסלוח וכו'.

נשאלה סאלה בקטר למכוונות, פאוס. מכוונות מסוג זה מקבלים רק בטכירות, ומסלמים בערך 400 לירות לחודש. אנחנו חושבים שמכוונות אלו יכולות להביא לידי קימוץ גדול בעבודה. בכלל עלי לומר, שלפי דעתי ציוד אינו גורם בזבזני, אלא להיפך - חסכוני.

בקטר למסטיסטיקה, שם מדובר על עיבוד החומר של רישום התושבים ופעולות דומות.

י. רוקח: בעמוד 9, בטעיף המסתכם בסכום של 17,600 ל"י, מוקצבים 7000 ל"י לעבודות ארעיות.

מר זגבי:

זה בקטר לסטטיסטיקה. הם בקטר מאתנו

אנשים נוספים לעבודות חלקיות, אבל הוא לא רצינו להגדיל את המנגנון, הקצבנו להם סכום זה לעבודות ארעיות, וזה, לפי דעתי, לגמרי לא סכום גדול. אילו לא נתנו להם סכום זה, הם היו צריכים לקבל עובדים נוספים.

מסדר ראש הממשלה הגיש לנו הצעת תקציב

בסכום של 2.150.100 ל"י. הצעת התקציב של כל מחלקה ומחלקה היא יותר גדולה מאשר של המסדר בכללו, כי אז זה כבר עבר תהליך של ניפוי מן הסכום הנ"ל הגענו לתקציב של 1.050.000 ל"י, אבל גם זה לאחר סאם בלתי פוסק. אם תשוו דטימה זו לעומת השנה שעברה, אני חושב שתסכימו כי ההגדלה היא סינימאלית ביותר, ואני אומר זאת בכל הכרח.

בנוגע לפעולות מודיעין וחקר דעת הקהל.

מסדר ראש הממשלה הגיש לנו הצעת תקציב בסכום של 356 אלף ל"י לפעולות הסברה וחקר דעת הקהל, ואנחנו איטרנו רק תקציב בסכום של 196 אלף ל"י למטרה זו. באטרנו פעולות הסברה, הנוונה היא לחוברות המיועדות לאזרח, סרטים, אסיפות, הרצאות וכדומה.

התכנית בכללה הובאה בפני ועדת הסרים,

ולאחר כדורים רבים הגיעו לידי מסקנה שאי-אפשר לקבל את ההצעה כפי שהוצעה, ולתקציב הוכנס סכום של 18 אלף לירות בלבד. למכון לחקר דעת הקהל. הוחלט שהמכון לא יהיה מוסד ממסלתי, כי-אם יקבל תמיכה. כמו כן הוחלט להקציב 50 אלף ל"י למחלקת ההסברה, לכל סיני פעולות. החוברות שתחולקנה לקהל יכילו כל מה שחושבים להסביר לאזרח. מסדר ראש הממשלה צריך להגיש לנו כעת את פירוט התכנית.

בענין התמיכות בעתוננים: - בעצם נותנים

תמיכה לשני עתוננים, והם: ז' ורנאל דה ז'רוזלם הצרפתי, וז'וראל אנד סידל-איסט.

כמו כן נתעוררה שאלה בקטר לידיעות

ס, פלקור. אלו הן סלגרמות שלשכת המודיעין שולחת לחוץ-לארץ בשם "פלקור". פלקור עצמו איננו מוסד כרגע, ומסמס רק בתור סם. זוהי סוכנות סלגרפית בעלת זכויות לתעריף יותר זול. הסעיף כולו, בקטר למסלוח הסלגרמות, בקרא: ידיעות לתפוצות על-ידי פלקור.

א. ברנות: עוד בימי מועצת המדינה עמדנו על הצורך

באיחוד כמה פעולות. אחד מן הדברים היה - ההסברה. כאשר אני מעיין בדו"ח הזה, אני רואה שהדבר מופיע בכמה וכמה מסרדים. שאלתי היא, אם נעשה משהו בכונן של ריכוז הפעולה הזו.

ז. סרף: כמה מן הדברים סרציתי להגיד בקטר להגדלת

ואי-הגדלה. אמר כבר מר זגבי. למעשה, הגדלנו את התקציב בטלטה סעיפים: המועצה המדעית, שירות השידור ושירותי המודיעין, ונוסף על כך, 75 אלף ל"י מאגף התכנון, שהופיעו בסנה שעברה כסעיף נפרד. כל ההגדלות האלו, אינן הגדלות של הוצאות ארגוניות. שאני לעצמי, כופר אני בהנחה שיש יותר מדי פקידים במדינה. אני חושב שלמדינת ישראל יש המנגנון הקטן ביותר לעומת ארצות העולם, ואני סוכן להוכיח זאת במספרים ולעמוד בכל בחינה, בכל עת ובכל סעה. מדינת ישראל יכולה, מבחינה זו, לעמוד בפני כל הטוואה שהיא, אבל אין זאת אומרת שהמנגנון הוא כפי שהוא צריך להיות. הדיבורים על גודל המנגנון נובעים מתוך כך, שלא התרגלנו לראות מנגנון של מדינה.

אשר לגודל ולגידול: - אני עסקתי בתכנית

להקטת מנגנון המדינה עוד לפני קום המדינה, ותחילה הכינונו תכניות למנגנון יותר קטן. בכל-אופן לא שערנו לעצמנו סכעבור שנתיים יהיה מנגנון יותר קטן. זהו דבר סנקע בחודס פברואר 1948, אבל יחד עם זאת נסנענו מהגדיל את המנגנון.

הלשכה המרכזית למסטיסיקה - ההגדלה
 מתבטאת בשני סעיפים חשובים. א) תפקיד שהכנסת הטילה על המסלה -
 חקירה על דמת החיים בקשר עם בדיקת מאינדקס, בסכום של 14 אלף ל"י.
 ב) ספקר התעשייה, ספקר החקלאות והכנות למפקד המסחר בסכום של 12 אלף
 ל"י; זוהי עבודה יסודית, ומטרתנו לקבל סוף כל סוף תמונה על ההכנסה
 הלאומית של מדינת ישראל. עלי לומר שכל ההערות הנשמעות עתה, הן
 השערות גרידא, כי הכלל המקובל הוא, שעל-יסוד מפקד איזה שהוא, אפשר
 להעריך את ההכנסה הלאומית במשך תקופה של חמש שנים סזמן עריכת המפקד,
 וככל שמתרחקים מתקופה זו, פוחתת האפשרות להעריך; זוהי השערה שאפשר
 לבדוק אותה מצדדים שונים.

להכנות לקראת ספקר המסחר הקצבנו 1000
 ל"י, וזה יהיה רק בשנה הבאה. שלשת הסעיפים האלה גם יחד, יתנו אפשרות
 לבדוק את ההכנסה הלאומית על יסודות יותר מוצקים, וזוהי כמעט כל
 ההגדלה בתקציב, בענין התוספת ללשכת המסטיסיקה.

פעולות מודיעין וחקר דעת הקהל: - ההגדלה
 מתבטאת בסכום של 68 אלף ל"י, ומאחר שחלה הקטנה - בסכום של 62 אלף
 ל"י. מתוך הסכום הנ"ל, 18 אלף ל"י הוקצבו למכון לחקר דעת הקהל,
 ו-50 אלף ל"י לפעולות הסברה. הסכון לחקר דעת הקהל, קיים זה שנתיים,
 והיה במסגרת משרד הנסחון. המנגנון שלו היה מורכב מחיילים, והדבר
 הופיע בתקן של הצבא. משרד הנסחון ^{החליט} להוציא אותו ממסגרתו, עם הסנה
 התקציבית הזו, ולאחר בירורים החליטנו לקבל אותו כמסד בתוך, אבל לא
 כמחלקה מסלתית. ההוצאה שלו מוערכת בסכום של 50 אלף ל"י לשנה,
 ותסיכתנו תתבטא בסכום של 18 אלף ל"י. העורך יבוא מחוץ-לארץ, כי
 הסכון קבל כבר הזמנות למחקרים שונים, למשל: בטסט קליטת העליה. הי תר
 יבוא מהזמנות של גופים שונים, וגם של משרד המסלה.

אביא לדוגמא שני מחקרים של מכון זה:
 לפני יותר מסנה, ערך המכון מחקר בין החיילים כדי לדעת מה מתכוונן
 החייל לעשות לאחר שחרורו. מהו האחוז שפנה להתייבות, ללמוד מקצוע,
 להמשיך בלימודים בבית-ספר גבוה, מהו האחוז שיכול לחזור למקום עבודתו
 הקודם וכדומה. למעשה חלה במחקר זה טעות ב-2% בלבד, ופירושו של דבר
 שאפשר על-ידי מחקר כזה לעבד תכניות בקשר להכנת מנגנון לפעולה
 מסוימת. כמו כן ערך המכון מחקר, בכדי לבדד מפני מה ומתי מפחדים
 החיילים שלנו. מחקר זה מהווה עתה יסוד לאיסונים הנערכים עכשיו
 בצבא שלנו. דברים אלה הם דקים מן הדקים, והבאתי שתי דוגמאות: אחת
 בטסט המסקי, ואחת בטסט הפסיכולוגי. אני חושב שקיום המכון הוא
 מוצדק בהחלט, ואם הדבר יאושר בתקציב - אנחנו נתקין לו הנהלה מסותפת
 של אנשי המכון. בראש המכון עומדים כרגע שני מומחים אמריקאיים, שהם
 אנשי מקצוע.

50 אלף ל"י אנחנו מציעים להקציב
 למודיעין. הגענו לכלל הסקנה שיש להסביר יותר לקהל, מה עושה המסלה,
 מהי שיטת המסים שלה, מהו קיצוב ומדוע קיימים קסיים בקיצוב וסאלות
 דומות. אנחנו לא נעשה את זה בדרך שהפעולה נעשה על-ידי גופים
 שונים, אלא בצורה וויזואלית בבתי הקולנוע (לא על ידי פילמים, אלא
 כאמצעות דיאפוזיטורים), אלו הן פעולות הסברה מיוחדות לציבור הרחב.

ערכנו תכנית מפורטת לפעולה זו, והדבר
 הסתכם בסכום של 300 אלף ל"י. ועדת המדים של המסלה, השאירה לאחר
 דיון בענין, סך 50 אלף ל"י, ועל סכום זה עוד צריך לעבד את הפירוט,
 וכדור שהתכנית תוגש לאוצר והכסף יוצא בהתאם לפירוט יסיאושר על
 ידי האוצר.

בהזדמנות זו אני רוצה לומר משהו על
 הריכוז. בשנה הראשונה לא נקים מנגנון מיוחד לפעולה זו, אלא נזמין
 את העבודות מצל גרפיקאים (פלקסים), מצל סופרים (חוברות) ונטלם
 עבורן. בטסט זה אנחנו עומדים לעשות פעולה אשר טרם נעשה, ותוך
 פעולה זו מסולבת המסנה, לרכז את פעולות ההסברה של כל משרדי המסלה
 בסירות המודיעין, פרט לפעולות מיוחדות כמו מלחמה בנברנים שמסרד
 המקלאות יעסוק בכך, או מלחמה במחלת שיתוק הילדים, הנמצאת בתחום
 פעולתו של משרד אבריאות. דברים כלליים של הסברה לקהל - את זאת יעשה

ז. טרף:

שירות המודיעין. פעולת הריכוז הולכת צעד אחר צעד, ובתור דוגמא ברצוני לציין ששנה שלמה עברה עד שהצלחנו להרגיל את משרדי הממשלה, לא לקנות בעצמם עפרונות, כפי שעשו עד כה.

הכלל שקבענו לעצמנו בענין הריכוז הוא, שנתגבר על המגמה של כל משרד לעסוק את הדברים בעצמו על-ידי זה שאנחנו מציעים לו כי אצו נעשה את עבודתו. אני יכול לציין, שבמידה מסויימת הצלחנו בזה בשנה האחרונה.

הנטייה שלנו בפעולות המודיעין מבוססת על הפרינציפ, שאנחנו מוסרים הודעות ורשמיות, אבל אנחנו מעודדים קטרים של נציגי המשרדים - בגדר המותר - עם העתונות. את ההודעות המרכזיות אנחנו מרכזים בסירות המודיעין.

לשאלה על מספר העובדים בסירות מודיעין: בלשכה הראשית עובדים שבעה אנשים, והם עושים גם את פעולת ההסברה אסר דברתי עליה מקודם. 27 אנשים עובדים בלשכת עתונות-פנים, ו-47 אנשים בלשכת אתונות-חוץ. בלשכות לעתונות-חוץ יש חמשה קצינים מלווים, הנמצאים בקשר עם עתונאי-חוץ. בדרך כלל אנחנו מסקיעים עמל רב בטיפול בעתונות חוץ. כמו כן יש צלמים, מתרגמים. לשכת המודיעין הוא מקום בו מבליים העתונאים את ימיהם ומחצית לילותיהם. ליד הלשכה נמצאת גם יחידת צילומים, ואנחנו מסתמסים בה גם למטרות אחרות, כמו צילומי סיקרו-פילמים בסביל בצורך המדינה. ללשכת המודיעין יש סניף בירושלים וסניף בחיפה, ולפי דעתי אין להשוותה ללשכת העתונות של מסלת המנדס. לשכת העתונות של מסלת המנדס לא טפלה בדעת-הקהל, והסתפקה בפירסום ההודעות הרשמיות. ההודעות הרשמיות שאנחנו מפרסמים, חודרות לכל סחיי החיים במדינה: כל פעולה, כל חגיגה, כל יקודה מוקמת, וכל התפתחות, כל הדברים הללו מסוכמים יום יום בדרך מיוחדת שאנו מפציאים לעתונות, ונדמה לי שפעולה זו זכתה להערכה מצד כל העתונאים, בלי יוצא מן הכלל.

י. רוקח: מדוע קיים באופן פרללי, מרוד ליחסי ציבור במשרד הבטחון?

ז. טרף: התקיים בירור בענין זה. משרד הבטחון עדיין נוגע בכל-כך הרבה מסחיי החיים של האזרח, שגם אילו היו הדברים מאוחרים היה ברור שנחוצה יחידה קטנה כזו להסברת אותם הענינים שהיא מספלת בהם עתה. יש צורך סמיסהו יתרכז במיוחד בשאלות המענינות את האזרח, בטטח זה. דבר זה התברר כאשר דנו בדבר האיחוד, ומכיון שאף פעם לא היתה כפילות בטטח זה, המרוד מוכרח להיטאר במשרד הבטחון.

המועצה המדעית: - כאן לפנינו סעיף נוסף שחלה בו הגדלה, אבל הגדלה גם במנגנון וגם בפעולות. הגדלת המנגנון שהיחסת לאנשים העובדים אצלנו עד כה, במעיפי מחקר מסויימים. לאחר שנה של עבודה, הגענו לכלל מסקנה שעבודת אותם האנשים היא עבודה קבועה, ואין טעם להמשיך בזמני-תם. העובדים הללו גם אינם מסכימים לזמניות, ולא ימשיכו בעבודה אם לא נכלל אותם במנגנון. הקבע. אלה הם אנשים שלא קל להסיג אותם - ובכלל לא קל להסיג עובדים מדעיים. מסכורותיהם הן נמוכות באופן יחסי למה שהיו יכולים לקבל במוסדות פרטיים. כאשר הם נכנסים לתקן, הם מקבלים דרגות לפי סולם הדירוג הכללי.

ההגדלה העיקרית איננה במנגנון, אלא בפעולות.

מייודי מחקר: - זה מחוץ למכון שכבר הוקם - המכון לחקר פריון עבודה וייצור, בו מסתפת הממשלה על-ידי המועצה המדעית, הסדרות המהנדסים, ואולי גם גופים אחרים. בטטח זה יש לנו פרינציפ מוגדר, והוא: כאשר גוף תלטימי מעוניין במחקר

ז. טרף:

לגבי נוסא מסויים, משתתפת המסמלה במחצית ההוצאות, באם יתנו גרן משתתף במחצית השניה. במעבדה מרכזית לחקר מוצרי הדר משתתף המסמלה ב-5000 ל"י, ומצרי פרי ההדר גם-כן ב-5000 ל"י. כמו כן עומדים על הפרק האיגודים הבאים: למחקר קרמיקה; למחקר יין וכוהל; למחקר טקסטיל; למחקר מתכת, למחקר בורסקאות; למחקר פרטצבטיקה. נוסף לכך יש הצעה המופיעה בשני סעיפים - "מפעל קברניט" או "פילוט פלנט", כלומר עבודות לדוגמא שטרם הגיעו לגדר ייצור תעשיית, אבל יצאו מגדר של מחקר.

סעיף נוסף, בסך 10 אלפים ל"י, מתכוון למכשירים שהוזמנו. הוזמנו אמנם מכשירים בסכום יותר גדול, אבל הם יגיעו במשך שנתיים או שלש, למפעל הזה. זוהי השקעה מצד המועצה המדעית במכונות שהוזמנו עבור "מפעל קברניט" זה 8000 ל"י יופיעו בשנה הבאה, או בשנתיים הבאות.

יתר פעולות המועצה המדעית מתבטאות במחקרים: מחקר ים-המלח; מחקרי בגין, כבישים; מחקרים גיאוגרפיים וכדומה.

שר האוצר א. קפלן: האדמיניסטרטור הכללי יהיה עכשיו רב-אלוף דורי, והצד המדעי נמצא בידי פרופ' סבורסקי. כוסף לכך קיימת המועצה, הכורכבת מגיגלי כל המוסדות המדעיים העליונים.

ז. טרף: המועצה המדעית, מלבד ה"פילוט פלנט" שהיא רוצה להקים, מזמינה מחקרים. מכוונת אותם ועושה זאת כחלק מפעולה יותר גדולה שנוגעת בעקבות הפעולה במכון ווייצמן, או באוניברסיטה או בטכניון.

י. בדר: מאפן אדוני חושב, שלו היו נותנים לאוניברסיטה ולטכניון 50% מן הסכום הזה, היו אולי מטיגים תוצאות יותר טובות?

ז. טרף: אני ין לבדוק את הדבר; איננו יכול לענות על שאלה זו, כי לא ברור לי ברבע, אם הנחתך היא נכונה או לא. בדרך כלל אני מניח, שכל מה שאנחנו עושים, איננו עושים יותר ביוקר מאשר מיטהו אחר. הארץ, שחי באותה רמת החיים שאנחנו חיים בה.

המעיף התחרון בתקציב ראש המסמלה בו חלה הגדלה, הוא סירות השידור. מסרד ראש המסמלה מסמט, בג' לדברים אשר מסום מה אין יודעים לאן הם שייכים באופן סוגרר. היה לנו ויכוח על 40 אלף ל"י בקטר ל"רטומות", ושאלתנו היתה: מדוע הדבר צריך להיות חלק מתקציבנו דוקא? אין לנו כל טיבות לענין זה. הוא הדין ביחס ללשכה המרכזית לסטטיסטיקה. אם הכנסת ההלחטה על בדיקת אינדקס תוספת היוקר, גם זה מתבטא בסופו של דבר, בהגדלת התקציב של מסרד ראש המסמלה, וכו' וכו'.

בסירות השידור כמעט ואין הגדלה של המנגנון. אם חבר הכנסת רפסור מציע להקטין זאת בערך ב-20%, מסמע שהוא מציע להקטין את המנגנון לעומת זה שהיה בשנה שעברה. לפחות שנת התקציב הזאת, צרפנו יחידה בת סמנה אנשים, אשר בטבה הקודמת היתה שייכת לסרד החוץ, ועסקה בשידורים הערביים. מקודם היתה זו פעולה פוליטית מובהקת, ועכשיו זהו שידור וגייל כפר השידור העברי. לכן נוספו שמונה אנשים, ובה מתבטאת הגדלת התקן לעומת השנה שעברה. סירות השידור דרש אמנם תוספת של 45 אנשים.

י. רוקח:

בפני מי אחראי מר סוליאלי?

ז. שרף:

הוא אחראי בפני המנהל הכללי של משרד ראש הממשלה. גם מר אגרון מטפל בכך. כלפי הכנסת, אחראי ראש הממשלה. אינני חושב שאפשר לומר על מר סוליאלי שהוא עושה בשירות הסיודור כבודו שלו. זוהי מחלקה במשרד ראש הממשלה. ראש הממשלה אחראי עבורה אחריות פרלמנטרית, והאחריות האדמיניסטרטיבית הוטלה עלי. אנחנו דנים כעת בתכניות של שירות הסיודור, והוחלט על פתיחת סיודורים בספניולית וספות אחרות. מכל מקום, משרד ראש הממשלה אחראי אחריות מלאה, עבור כל המחלקות הללו.

אין לי ספק שתוך השנה הבאה נצטרך לבקש הגדלה בתקציב, אבל בינתיים קבענו את המינימום ההכרחי, ובראונזי רק לבטל את האגודה הנפוצה, כאילו מתקבלת הכנסה עצומה משירות הסיודור. אף שירות סיודור בעולם איננו נוטא את עצמו. כל שירות סיודור, אם אינו מבוסס על יסודות מסחריים, צריך להיתפך על-ידי קרנות ציבוריות, והדבר אמור גם לגבי שירות הסיודור שלנו. ההכנסה הנוכחית היא 1/4 מיליון ל"י.

אנו מסקיעים עכשיו בהקמת תחנת-סיודור גדולה שתקום בטנה הבאה, לאחר שהאוצר הסקיע בזה 247 אלף ל"י לרכישת חלק מן הכלים, עוד כ-1/4 מיליון ל"י למכנים. כאשר תקום התחנה החדשה היא תעלה הרבה יותר ביוקר, כי היא תצטייד בציוד אנטיים, תזדקק ליותר חשמל, יותר מים, ותהיה לגמרי בלתי תלויה בכל אנפקתה מכל צד.

ד"ר ברנוד יודע בודאי שניציג הממשלה כלפי הקרן הקיימת לישראל בהעברת מיליון דונם קרקע - מר לוף - יש לו חבר אנטיים, וכי אינו יכול לעשות זאת בעצמו. השאלה היא, איפוא, מדוע הוא שייך למשרד ראש הממשלה. למעשה, הד"ר הוא עוסק בעניינים שהיו מעוניינים בהם משרד החוץ, משרד החקלאות, משרד הבטחון, ומכיון שהוא שייך למשרדים טובים, צרפו אותו למשרד ראש הממשלה.

סעיף "הוצאות טובות" הוא בסכום של 4000 ל"י, כי לא רצינו לקרוא לו בס"מ, כיבודים וקבלות פנים.

ב. רפטור: האם סכום זה מתאיחם להוצאות ראש הממשלה בביתו ללצרכיו, או במשרד ראש הממשלה? לדעתי, צריך לנסח זאת אחרת.

ז. שרף:

סעיף ההוצאות הטובות מתכוון לעריכת קבלות-פנים מטעם הממשלה, לכבוד איזה אורח באיזה שהוא מקום, והדבר כרוך בהוצאות טובות - כן אם זה בשם הממשלה כולה, או על-ידי ראש הממשלה. סעיף 16, אלו הן הוצאות מיוחדות הקשורות עם ראש הממשלה. אם, למשל, ראש הממשלה מזמין מספר נציגים והדבר מצריך סיודור מיוחד - לכך מתכוון הסעיף הזה.

י. רוקח:

יש לקרוא לזה, בס"מ, קבלות פנים.

א. אליסר:

בכל סעיף בהתקציב כשרד ראש הממשלה יש "הוצאות". והדבר שמתכם באלפי לירות.

ז. שרף:

בסעיף "קרן מיוחדת לרשות ראש הממשלה" אינני יכול, לצערי לתת הסברים, כי ראש הממשלה הסביר זאת לחברי הממשלה. הסעיף מכיון להקשר מיוחדות, כשראש הממשלה רוצה לדעת משהו, או לקבל דו"ח מסויים. הוא בקט להקציב לקרן סך 50 אלף ל"י, ואושר המכום של 18 אלף ל"י. אני נזכר עכשיו בפעולה אחת שנכנסה לסעיף זה, למשל, יום האזכרה למלאת 100 שנה להיוולדו של סקס נורדאו. דבויים כאלה נכנסים לסעיף זה.

ז. סדרה:

ביחס לאגף התכנון, אנחנו דרשנו ועודנו עומדים על כך, שעובדי אגף התכנון יפסיקו לקבל עבודות פרטיות. נתנו להם הוראה, שאסור להם לעבוד עבודות פרטיות. הם באו בטענה ואמרו, שהם יכולים לקבל הוראה זו לגבי העתיד, אולם אלה שקבלו עבודות פרטיות וטרם נכנסו לעבוד כאגף - לאלה יש לתת אפשרות לסיים את עבודותיהם. נקטנו מהם, לתת לנו את הסימט העבודות סבל אחד קבל.

א. גרנות:

היתה ועדה מיוחדת מטפלה בעניין זה, ואני רוצה לדעת מה היו התוצאות, המסקנות והמעשים שנעשו. לפי הידיעות שיש לי, לא הל עדיין כל שינוי בטוח זה.

ז. סדרה:

הקושי הוא בזה, שאיננו יכולים למצוא את האנשים המתאימים, אבל אנחנו נפסיק את העבודות הפרטיות. למעשה חולק האגף לסני חלקים, אבל כתוצאה מכך לא נגרם שום קושי לאף אדם במדינה. ישנו חלק של תכנון שנמצא במסדר הפנים, וחלק שנמצא במסדר ראש הממשלה. שני החלקים שוכנים בבניין אחד, וקיים ביניהם תיאום מוחלט. אפשר להתווכח על כך, אם צריך לחלק אותם או לא, אבל אני כופר בדעה שנגרם על-ידי כך קושי לאיזה שהוא אורח.

לפי הערכתנו, הפיקוח על חוק בנין ערים, זאת אומרת הועדות המקומיות והועדות האיזוריות, צריך להיות בידי מסדר הפנים; הדבר קסוד עם רשויות מקומיות, ואין צורך להפריד בין יתר פעולותיה של הרשות המקומית, לבין הפעולה כאגף ועדה לבנין ערים.

לעומת זאת, התכנון הארצי והתכנון הגלילי - אשר צריך לקחת בחשבון צרכי חקלאות, צרכי תחבורה, תנאי העסקה ומסגרות הקטורים בזה - צריך להיות במסדר ראש הממשלה, כך שחלק זה לא יעמוד תחת לחץ יסיר של רשויות מקומיות, ושל סיפול יום יומי בחוקים וחוקי-עזר.

היור ד.צ. פנקס:

אני מבין שבמסדר הפנים נמצא החלק המפקח על תכנון ערים ומחוזות, ובמסדר ראש הממשלה נמצא החלק היוזם, איך והיכן לתכנן את הדבר בכל הארץ; איפה להקים תעסיה, היכן לנסוע יערות, היכן להקים מוטבים חדשים וכדומה.

י. רוקח:

ידוע לך בודאי, שקיימת הצעה להקים ועדת בנין ארצית - צנטרל טאון פלנינג.

ז. סדרה:

הצעה זו עומדת במסדר היוזם של ישיבות הממשלה. לפי ההצעה, צריכה ועדה זו להיות הועדה העליונה לתכנון, אשר תפסוק על הקיום של אגף התכנון.

שר האוצר א.קפלן:

לא אכנס לפירוט בהסדר למאלות, כל ברוב הפרטים איננו בקי בכדי שאוכל לענות. אני רוצה לנגוע רק בכמה שאלות כלליות.

כמה חברים שאלו, מה היה לפני שנה, ומה יש השנה. אני רוצה לומר שמסדר ראש הממשלה הוא אחד המסדרים אשר הוציא את כל התקציב, לפני שנה. בראשון באפריל נסארו לי בערך 2% מהתקציב שלו, אשר לא הספיק לסלם ולהעביר אלינו. אם לדון איפוא בנקודה זו - וד"ר בדר תמיד עומד על כך, מה הוא הוציא או לא הוציא - אני רוצה לומר שמסדר זה הצליח להוציא את כל המסך שהיה לו בטובה הקודמת. שמעתם הסברה די ספורטת על כך, מה היא סיבת ההוספות, ואיפה הן באו.

סר האוצר א. קפלון:

בין הדברים שהחברים לא סאלו, אני רוצה להדגיש כי יש הוצאות ארבוניות - החזקת בתים, אש"ל ונסיעות. ברצוני להעיר כמה הערות בקשר לזה, בכדי סגבין את המצב.

אני חושב שהמדינה מפסידה סכומים עצומים לרובלי העברה לירושלים. יכול להיות שהמחיר כדאי, אבל אינני מדבר כעת מנקודת מבט זו. אני חושב שכבר הוערה, אשר מבקרים קשה כל כך, צריכים בכלאופן לבקר מתוך ידיעת העניינים, ובמידת מה לתת לעצמם דין-וחשבון על נעשיהם הם, ולחשוב אם זה מספיע על אחרים.

אינני יודע בדיוק כמה אנשים הועברו לירושלים. (ז. סרף: 1200 איש). אולי ל-20% מהם מצאנו דירות. (ז. סרף: אנחנו חלקנו 35 דירות). כ-80% עומים מסתובבים בבתי-סלון, בפנסיונים ובחדרים, ומהווים בעייה קשה לעיר. מחירי החדרים הועלו מעלה מעלה, ויכולים להתחרות בהצלחה במחירים הנהוגים בתל-אביב. אינני מעוניין להגן כל-כך על העובדים, אבל נוצרו תנאי עבודה בלתי אפסריים.

לדבר זה יש גם מסקנות נוספות - כספיות. תשלום אש"ל ל-1000-1200 איש, מסתכם ב-36 אלף לירות לחודש, בערך, ולכך יש להוסיף הוצאות גסיעות, בניין, וכל מיני דברים אחרים מסוג זה. רגילים לומר בקלות: יעברו האנשים לירושלים. במסדרו של סר זגבי התפסרו 50% מן העובדים! והתפסרו לאו דוקא מן הגרועים ביותר, כי-אם מן האזקנים ביותר; חזקים במובן זה, שיש להם אפטרות להסתדר במקום אחר בתנאים לא יותר גרועים.

בכנסת מתווכחים על אשה עובדת או לא עובדת; אבל לא כל אשה עובדת יכולה להעביר את בעלה, ויש כמה עובדות הסוותרות על עבודתן ומתפטרות, המססלה החליטה קודם כל לתת הלוואות, ורצינו לתת הלוואות בגובה של אלף לירות. וברור טרוב העובדים לא יוכלו להסתדר בזה. דירה של שני חדרים, צריכה לעלות בירושלים 1600-1700 ל"י. חלק גדול מן העובדים הם בעלי עמדה כזו, טלפעטים נחוץ שיבוא מיטהו לדירתם. לחלק מהם ישנם ילדים, וילדים לאו דוקא בגיל של שנה, והם זקוקים גם לחדר שלישי. סלטה חדרים עולים כ-3300 ל"י, וזה במינימום של נוחיות.

המססלה החליטה לנסות לבנות 500 דירות בנות 2 חדרים. כאשר התווכחו בכנסת על בניני המססלה, מזה סיליון לירות סאנחנו נותנים בהלוואות בקשר לבנין הדירות הללו. אנחנו רוצים לעזור לעובדי המססלה, כי אחרת אנחנו מוציאים עשרות אלפי לירות לסטרה זו. עובדים לא סטה ימיה בטכוע, וזה טבעי. הייתי רוצה לסמוע מפי סר אל יטר, מיהו האיש הנוסע כל יום מתל-אביב לירושלים.

יש מסרונים שהפקידים בהם עובדים 2 ימים בתל-אביב, ו-3 ימים בירושלים. נוצרו הוצאות עצומות בכסף, ובזבוז של כוח אדם. סר אליטר טוען: ב-1 במאי, או באיזה סהוא תאריך אחר - להעביר, גם חברי המססלה טרם קבלו את דירותיהם כאן, ואני, למסל, החלטתי לעבור לירושלים. או סאני סוף-כל-סוף אתהלף עם מיטהו, או סיבנו דירה. אם חברי המססלה כך, מה יתר העובדים?

אומר עוד דבר אחד: אנחנו החלטנו להעביר את המססלה לירושלים. אולי אינני סחווה את דעת כולם, גם במססלה; אני דובמא: במחלקה למטבע זר שבמסרדי - יכול להיות שיש גם מה לבקו סם - יש כל יום מחזור של מאות מיליון ואלפי תיקים. אנחנו צריכים להתחשב גם עם הצבור; האם את כל הדברים האלה יש הכרח להעביר לירושלים? והדבר קסור בבנקים.

דבר נוסף סאני מפקס בו, הוא העברת כל מחלקת האספקה לירושלים, הגורט לסלמול כל הנוגעים בדבר מסקום לסקום. ואני שואל: מה הבזבוז של כוה אדם וטל כסי? אנחנו מחוייבים לפעמים לחלק את המטרדים ואת השירותים לסני הלכיא, בכדי לסנוע את התופעה הזו. אל לנו לטכוה שיש גופים טובים, המתלבטים בטאלת קיום הקסר סביניהם לבין סוסדות המססלה. אקח לדובמא את הסדרות העובדים.

סר האוצר א. קפלן:

כמה וכמה ענינים שבין המסמלה לבין ההסתדרות קשה לסדר, מסום שאנחנו בירוסטלים. יש הכרח בקיום כמה ענפים מחוץ לירוסטלים. בזמן המלחמה, כאשר התחילו להתערב במשק, פתחה גם מסמלת הסנדט סניפים אחרים בתל-אביב, אבל למסמלת הסנדט לא היה הדבר איכפת.

כאשר אנחנו אומרים: להעביר הכל לרכז הכל, היינו לוחם נגד כפילות; אבל עלינו להבין, שאם קבלנו את ההעברה לירוסטלים כחוק במדינה, יש צורך להתאימו לחיים, ולא להיפך. ואז אני אומר: הן מנקודת סבל הפרט, והן מנקודת צרכי הכלל - זה עולה לנו בכסף. ואני מוסיף ואומר: אנחנו הולכים וסוגרים את בתי הסטודים, בית אחר בית, וזה יהיה עוול; לא לי - כי לי יותר נוח לא לנוו בדרכים, אבל אם הסטודים רוצים להיות בקטר עם המשק, לדאוג להצלחה ולסדר את הצבור, עליהם לקיים מתוך הכרח חלק בתל-אביב עוד במשך זמן מסוים, ואינני יודע כמה.

ואז, כמובן אפשר להתווכח על כך. אמרתי כבר בכנסת, שאני איט דיב ומדין בין העובדים; אני מתווכח על תוספת של שלש לירות, ולעומת זאת אני מסלם 25 לירות אס"ל. וכי מה עלי לעשות? הועדה החליטה עד ראשון ביוני, ואני מציע שהועדה תחליט מה עלי לעשות לאחר תאריך זה, לאלה שלא מצאו לירות.

א. אליסר: אפשר לפתור את הבעיה בעזרת בתים מוכנים.

סר האוצר א. קפלן: ניסיתי לפנות לכל הקבלנים, והדבר לא התקדם. די והותר היה לי ה"תענוג" בקטר לתוצאת האנשים מבנין, "מצפה". הסוכנות היהודית הזמינה 3000 בתים מוכנים, ונודע לי שהם יגיעו רק כעבור שלשה חדשים.

אני מבקש את החברים לקחת בחשבון את הגורם הזה, גם בסעיף זה וגם בסעיפים האחרים. מדוע אמרתי חברי הכנסת; כי להיות ביום רביעי אחר-הצהרים בכנסת, אין זה כחזה הסרבה כבוד לחברים. אם תאמרו: ומה הסדרים? - אסורים מקבלים מסכורת גם בטביל דברים נוספים.

אם המדינה החליטה לנחוק לבצע את הדבר - לא באתי לערער על כך, אבל צריך להסיק את המסקנות מזה, ואי-אפשר להחלם מהן.

כאשר הוסיפו פה 2900 ל"י להחזקת בתים, טאל סר אליסר: מה פירוש הדבר הזה. כבר אמרתי שזה כולל גם סים, וגם סאור ואל תגיד שכל זה עולה מעט כסף. באותם הימים בהם אני נמצא במסדר המרכזי שלי בתל-אביב, אני נתקל בהחודות הסנקות לעתים קרובות עד שעה סבע בערב, וזה עולה לא מעט כסף. ועלי לומר שעוד במשך חודשים נוספים יהיו לי סני סטודים, ולבן-גורדון גם-כן יהיו סני סטודים מצומצמים יותר, ולזמן יותר מסוים. כאשר אני מדבר עם כמה חוגים בתל-אביב, ומסביר להם כי לא אמצא שם יותר, הם אומרים שאני חבלן.

חבר הכנסת אליסר התפלא על כך. שכל פקיד נמצא כמה סנועות במשך הסנה, בדרכים, אני יכול לומר כי 80% של הפקידים נמצאים כעת סטה חדשים בדרכים, ויהיו - לכל הפחות עד סנגסור את הדבר הזה - עוד הרבה חדשים בדרכים. אינני סתכוון על-ידי כך לומר, שאי-אפשר פה וסם לעשות קיצוצים. אני עיד מדחיק לכת סכיון שאני לא סאמין בהרבה קיצוצים. אני אומר שמוטב לעשות קיצוצים, קיים הבדל בין קיסוך לבין קיצוץ. קיסוך הוא באותו גכול, סהעבודה לא מסכוון סכך; קיצוץ - זה גם כסהדבר יפגע בעבודה, ואז העבודה תיקח יותר זמן, אבל את זה צריך לעשות בסינים סקוחות.

בקטר לנסיעות סועסקים 130 נהגים. סירות הנסיעות, זה כבר לא ענין של סכוניות פרטיות, אלא כסו סירות סקסי. אינני מתלחב כל-כך וגם לא אנטער עם יגידו: עוד יותר קיצוצים, אבל נדע מה היא סססקנה.

סר האוצר א. קפלן:

אינני מוכן להיכנס לפרטים, אבל אתמול, כאשר ידיתי ברל דפסוך אטר לגבי עובדי המשרד המרכזי, שיש צורך להקטין את הסכום ב-40 אלף ל"י; מה פירושה של הקטנה ב-50%? האם יש בזבז כזה?

בכוונה נתתי לכם, וכעת הוספתי את הרשימות המסכמות. הרשימות הללו מדמות מה היו ההוצאות הארגוניות. זה היה בסך-הכל סכום של 2 1/4 מיליון ל"י בערך וזה כולל הכל, אולי מלבד משכורות הנהגים. אבל כעת נתתי את המספר, ובאשר כי משכורת בהג היא 70-60 ל"י לחודש. יש עשרה או שניה-עשר איש העובדים בכל-אופן יותר מ-48 שעות בשבוע. אלה הם הנהגים האחרים, ואולי גם אחד או שניים מנהגי המנהלים, והם מקבלים תוספת של 10 ל"י לחודש במקום שעות נוספות. בהג, למשל, חיכה לי אתמול עד שעה 11.30 בלילה. אילו הייתי צריך ללכת לחפש טקסי באותה שעה. הנה הדבר עולה לי פה שניים. יותר הנהגים מקבלים 55 ל"י לחודש.

כל אלה הם סתם דיוברים, אבל אפשר לומר שיותר מזה איננו יכולים לשאת, ואתן כתיים שלש דוגמאות: סתנהלת מלחמה מצוי, ללא סוף, הן עם משרד המטפטים והן עם משרדים אחרים בקטן לקיסוף בנייר. צריך לעשות את זאת, אבל אני אומר שדבר זה לא יתן לכם את מאות אלפי הלירות, ואת המיליונים הדרושים.

לעיתים יאמרו אתן כמה דוגמאות של דברים שאנחנו יכולים לעשותם, ואפשר לסקור זאת בקטן ובמנוחה. אתחיל במסטיסטיקה. מדי פעם בטעם אתם באתם אלינו בתביעות: הבר לנו ידיעות. אני הכרזתי בכנסת שאלו הן הערכות של מחקרים בודדים, כי אין לנו האכנים שמהם אפשר לבנות את הנתונים. אתם יכולים לבוא ולומר: לא לערוך מחקר תעטיתי, וכדומה. בענין המחקר על רמת החיים, הסכמתי שתמונה יעדה עבורית. וערה זו מורכבת מנציגי הועד הפועל של ההסתדרות, נציגי התאחדות בעלי התעסיה, נציגי הרשויות המקומיות ועוד מישהו.

ספרתי לכם שהיה אצלי סר המבורגר, והביא לי פרוטוקול מדיוני הועדה, ובו נקבע פה אחד - מאברהמוביץ היושב בוועדה כנציג הועד הפועל של ההסתדרות, ועו סר ארגוב המייצג את עיריית תל-אביב ואשר הוא בחובן זה מייצג את הרשויות המקומיות, ועד סר אבניאלי - שלאחר דיונים בדבר נזפן עריכת המחקר, נתכדד להם כי בכדי לערוך מחקר יסודי בחוצים 30 אלף לירות, ואולי עוד 10 אלפים ל"י, והסו בין ייתכן שיצטרכו להמטיך בעבודה חודש נוסף. לעומת זאת אנחנו רצינו להעמיד לרשותם רק 14 אלף ל"י. הם קבלו חומר מעניין מאוד. הם עברו את הרווח הבינוני, חלקוהו לקטגוריות, ונתקבלו דברים מענינים מאוד.

יש אנשים שיכולים לספר, כיצד הדבר נעשה בארצות אחרות, אבל הם דרשו את הסכום הזה. קיימות שתי אפשרויות: (א) אני, מנקידת עבודה יוט יומית יכול להסתפק ולומר כך: המטלה מעובייתה במחקר זה וזה, כי היא ריבה ללמוד ממני מה בחוץ לספק; או, (ב) אפשר לדחות את המפקד על התעסיה, למשל.

אני מצטער מאוד שלא נתקבלה דעת רבים, ואני בתוכם, לעשות הרסמה יותר מלאה בשנת 1948, כי אמרו סעל-ידי כך מעמידים את הבחירות בסכנה. זה לא התה שאלה מפלגות, וגם אינני זוכר כיצד נתחלקו הדעות. אבל כעת עלינו לאסוף חומר. אפשר אמנם לומר שהמצב הכספי אינו מאפשר, ובעסה זאת לאט לאט, אבל עלינו לדעת מה פירוט הדבר הזה, כי אם נצליח לקטן ביותר המעופים 1%, 2% או 3% הרי זה יהיה דבר עצום.

אני מתעניין בטועמה המדעית, ולעתים קרובות יש לי ויכוח אתם. הם רואים כי חבר כסוכן, אטר קודם-כל אומר שאין לו כסף. שמעתם את הפירוט, ובעצם אפשר לומר: מחקר קרטיקה - אפשר לדחותו לכמה שנים, אבל כאשר רואים מה רב הכיקוש בחוץ-לארץ לתוצרת זו, ואת הן אפשרויות היצוא; אין אפשרות להתחייס לדבר בדרך כזה. כהבוקר, למשל, כתוב שלא מספיק להטיל סכנות ייצור, אלא על המטלה לעשות למען הקל על היצוא גם בחוץ-לארץ. כל זה בא לינו ביסוסי במחקר מווקים ומרסומים, וזה באמת נכנס לתכנית, אבל כל הדברים האלה עולים בכסף. הקוטי הוא כזה, שיש הרבה דברים בבת-אחת, ואיננו יכולים

סר האוצר א. קפלן:

לטאת אותם. איננו יכולים להקים מדינה לכל פרטי, גם בסחון וגם עליה גדולה כל-כך.

שמעתם פעם, ואין זה סוד שהתקציב הזה במסדרים רבים, הוא פחוט מן החצי או החצי כמה שהמסדרים דרשו. אינני מתנגד לכך סנגיד: המדינה איננה יכולה לטאת יותר מזה. מה שאני מתנגד הוא זה; אם הדבר עולה לנו ביוקר, אפשר לראות כיצד להוזיל את הדבר, ואם אפשר למצוא אמצעים יותר זולים. הרושם שלי הוא, שאנחנו מסתמסים באמצעים זולים, אבל אז עלינו להכפילים ולטלם בכדי להסיג את הסדרה. אני מתנגד לדעה השוורת, שאנחנו מסללת בזבזנית. דבר זה יוצר תמונה לא נכונה, וצריך להגיד לצבור את האמת כולה. אם החלטנו לבזבז כסף על תפקידים יותר גדולים, יש להודיע כי החלטנו על כך. אם החלטנו להעביר מספר אנשים כזה וכזה לירוסלים, צריך לומר זאת בגלוי. סנקודת מבט זו רציני לגשת לתקציב, ואז הדברים יתבהרו.

אתן דוגמא אחרונה, בקשר עם הטייורים. אתמול הופיעה הגב' פרסיץ, יו"ר ועדת החינוך והתרבות, והודיעה כי הועדה שמעה את עניני הטייור באריכות ואגיעה לכלל מסקנה צריך להוסיף סכומי כסף למטרה זו. היא הודיעה על כך. ואני יודע זאת רק ממנה. אני מודיע לכם שאני חולק על הרבה דברים בטייור, כמו אזרחים רבים בארץ, והייתי רוצה לתקן הרבה מאוד. אבל אל נשכח שמלבד הטקנות שאנחנו מסקיעים, הרינו מוציאים לצורך זה 260 אלף ל"י, ולעת עתה איננו מקבלים את סכום הכסף הזה. אם כך הוא הדבר, לא אתפעל כל-כך אם נבוא ונאמר שאפשר מולי לעשות קיסוצים; אבל כמה קיסוצים תעשה בזאת?

אני מוכן לומר שהמדינה איננה יכולה לתת את זה, ואז הדבר ימסך עוד שנתיים או עוד חמט שנים, אבל אל יגידו פה: בזבז. אמרתי כבר כמה פעמים, שהמזר אינו טולט במידה מספקת על ההוצאה לפועל, ועוד פחות כמובן - המבקר. איננו טולטים די סכמה ניסוקים, ואינני מפחד למנות אותם. גם לאופוזיציה יש עוד אותה הנטייה - לפעמים מצדקת ולפעמים לא-מצדקת - לראות בכל מסדר כאילו "רוסן" של מישהו, הרואה פגיעה במסדר כפגיעה בעצמו. אף אחד מאתנו - גם לא אלה שהיה להם נסיון - לא ניסה עדיין לנהל מדינה, וגם הטריים, יחד עם האפרט, יצטרכו עוד ללמוד הרבה מאוד, וגם הכנסת בתוך זה. אל לנו לסכוח טעור הרבה עלינו ללמוד. עד שנצא לדרך המלך. בקשר לכך ברצוני לתת דוגמא קטנה אחת.

מבקר המדינה מציע, שכפזכיר הכספים סבכל מסדר ומסדר, יהיה לא איש הכרד, כי אם איש האוצר, אשר: (א) ישתתף יחד אתנו בעיבוד התקציב של המסדר; (ב) בלי חתימתו אי-אפשר יהיה להוציא את התקציב. על-ידי כך יהיה כאילו נציג האוצר בכל מסדר ומסדר. סר זגני מפחד לעתים מן האחריות שהחשב הכללי מקבל על-ידי כך. הסענות הנגדיות הן: אדם זה לא יהיה פקיד של המסדר, ואתה מכניס על-ידי כך לתוך המסדר כאילו מפקח עלי; אני נאמן בדיוק כסוהו.

אזכיר לכם מסדר אחר שרצינו לנהל, ולא חשטנו; יש דוגמא לכך בעולם הגדול. במשך זמן מסוים התנהל ויכוח אם יהיה לנו מזכיר כספים במסדר הבטחון. באנגליה למשל, מזכיר הכספים במסדר השירותים איננו פקיד של ה"וור אופיס", כי אם פקיד האוצר. על כך אסר לי סר אמרי: תמיד לחטנו נגד זה, כי אתם (האוצר) מסדרים את חינו. אנחנו חושבים ללכת בדרך זו, בכדי להגביר את היועיה על הנעטה, ואני אומר בגלוי שהמסדרים מפחדים מפני זאת וסוענים שהאוצר איננו שר, כי-אם רוצה להיות שר השרים, לא כמובן בהספעה כללית, כי אם בדבר שאינו פחות חשוב מזה.

היו"ר ד.צ. פנקס: לא כל החברים היד בסוחים אתמול בדבר הדרך הטובה ביותר לברר את תקציבי המסדרים, אבל נדמה לי ככל-זאת שבדוגמה זו של מסדר אחד, יסינו צעד נכון. כל השאלות שהיו למישהו, נשאלו וכן גם כל ההערות ביחס לסעיפים התקציב. סמענו תשובה מסולסת; גם כוללת, וגם ביחס לפרטים שנתעוררו. ברור שלא נלך בדרך זו לגבי כל המסדרים, אבל רצינו לעשות זאת בקשר למסדר גדול וחשוב, והראשון בלוח, היות ואיננו מצביעים כרגע כי זוהי קריאה ראשונה.

הי"ר ד.צ. פנקס:

בהמסך הדין נרשום בעיקר את ההעוות הכלליות, ואת ההצעות לשינויים בסכומים הכלליים לכל מסרד ומסרד - הגדלות והקטנות. יש הצעות להגדיל בסעיפים מסויימים, כמו שרפסור רוצה להציע, ויש הצעות להקטין. נעשה זאת לא בפירוט, כי אם בסך-הכל בכל מסרד. אחר כך, כאשר תתקבל ההצעה, נדון גם בפרטים, או שהחברים המציעים סך כולל, יפרטו בעצמם את הצעתם. זה מה שרציתי לקבוע לגבי הפרוצדורה של דיוננו.

א. גרנות: בעקבות דברי סר האוצר, רציתי לשאול באותם הגבולות שהדבר אפשרי, מתי חושב סר האוצר, יסתיים תהליך העברת כל המסרדים לירושלים?

כמו כן אני מציע שההפחתה תהיה כוללת, מכל מסרד ומסרד. אינני מציע אותו האחוז בכל מקום. אני מציע שהפירוט, אם זה יתקבל, שהצעת הפירוט תיעשה או על-ידי האוצר, או על-ידי המסרד בעצמו.

ב. רפסור: אני יכול לקבל את הפרוצדורה שהציע היושב-ראש. סמעתי את הערות סר האוצר, ועם כל הצעותי לקצץ, אני טומע שיקולים טובים ואזני אינה אטומה לגבי כל מה שאני טומע ביחס לתיקונים ושינויים, גם בהצעותי.

אני מוכן ללכת בדרך שפציע היושב-ראש ולא אציע את הפרטים בכל מסרד, אלא סכום כולל. אבל אני רוצה לקבל תשובה מהאוצר, אם אני צריך להבין מן התשובה הזו, שהאוצר יציע לוועדה-לא קיימות, אלא קיימות? אם האוצר יציע הצעה כזו - ויש דברים שהם הכרחיים, ויש דברים שאפשר לעשותם בעוד חמס שנים - אני, בתור אדם שרוצה להציע הצעות, שואל את האוצר מתי אוכל לקבל את ההצעה הזו.

אינני מקבל מה שאמר כאן סר גרנות, כי כשחליתו אלינו דרוב לקצץ, שדבר זה ייעשה על-ידי המסרדים. אני רוצה להילחם - לאחר שיפלו הצעותי - כי סה שיקוצץ ילך לדברים יותר קונסטרוקטיביים, ולכן שאלתי את השאלה היסודית.

א. אליטר: אני מוספע מאד מדברי סר האוצר בענין ההעברה לירושלים, אבל אם נסים לבנינו כיווכח כי קיום שתי קריות במצב שלנו, זה דבר אסור, אני מקבל את הדעה, שעל המדינה לעשות מסהו בענין זה. נוכל להחליט, למסל, שמסרד זה וזה ייסאר עדיין בתל-אביב, אבל אז צריך לקבוע תקופה ידועה וקבועה. אין אפשרות להמטיך בכפילות הזאת, סל ריצה אנה וחזרה. אני חושב שיש בכל-זאת הוצאות שאפשר לקחץ בהן.

נוסף לזה לא הצעתי טום הצעה. קבלתי את ההנחה של ד"ר גרנות, בדבר הפחתה של עטרה למאה מסכום של 32/2 סיליון ל"י, אבל לעצם הענין - אנחנו מחוייבים לקבל את המינימום שמדינתנו מחוייבת להוציא, ומה שהיא לא מחוייבת להוציא הטנה - נדחה את זה.

דבר אחד נחוץ לנו: בסחון מקסימאלי, וזהו דבר ראשון במעלה לקיום המדינה. אינני יכול לומר כיום, מה יותר חשוב לאיזה סהוא מסרד, ואינני יכול להציע לטר החוץ היום, אם יש צורך ב-22 ציריות, או אפשר להסתפק ב-15. אבל, אם בכל זאת הוקסו 25 ציריות, יש אפשרות לבוא ולומר: לא. לכן שאלתי הזא, שהמסרדים יקבלו את חוות דעתה של ועדת הכספים, שאנחנו מוכרחים לוותר על דברים שאפשר להתקיים היום גם מבלעדם. אינני גורס שיש לפטר סקיד, או להוריד מסכורת, אלא יש דברים שאפשר לוותר עליהם. לכן אני מציע שבספע במה אפשר להוריד בדברים שאינם הכרחיים לקיום המדינה.

י. בדר:

עוד בפברואר 1949 הצענו את הכרזת הבירה ותחילת הכנות מעשיות להעברתה הנה. לו היה הדבר מתקבל אז, לא היו לנו כל אמתן ההוצאות סדר הגוצר דבר עליהן. ועוד דבר אפייני: ההצעה שלנו להעברת הבירה הייתה פחות ראדיקאלית מאשר זו של ראש הממשלה. אנחנו הצענו להכריז על הבירה ולהתחיל בביצוע רק אחר-כך. ראש הממשלה, מסיבות שלו, בחר קודם-כל בסיבוי דה-פקטו, וזה עולה הרבה יותר כסף, והתוצאה המעשית היא יותר צנועה; לזה, בסידה ידועה, אפשר לקרוא בזבוז.

החוק הרומאי אומר, טיט הבדל בין הדברים המועילים לבין ההכרחיים. צריך להבדיל בין סבי סוגי הוצאה אלה בסדינה כיום, ואני נגד כל "אוטיליה", נגד כל מה שמועיל, כי ההוצאות ההכרחיות הן כל-כך גדולות, עד שגם הן כמעט למעלה מכוח המדינה.

ועוד הערה בקשר לסידרותים: - הליתי ברוסיה הסובייטית, בארץ בה הסידרותים הציבוריים הם כלליים מאד, אבל רמתם נמוכה עד מאד; ויש בזה מסום גילוי גבורה - לתת לכולם מעט, ראיתי את בתי-החולים ברוסיה, את בתי הלידה לאמהות, את בתי-ההספד, ראיתי את הסורים ואת הרופאים, ואני אומר לכם שרמתם נמוכה מאד, והיא תוצאת העבודה, שחיים על מה שיוצרים - אולי מתוך הכרח - כי אין להם מבנית מאוחדת, ואולי בגלל זה. הבטחון מצלם, הוא צורך מספר א, והם גם למדו מן הנסיון. אבל, רבותי, לדעתי, אפשר ואפשר לתת סידרותים, ולתת סידרותים כלליים גם אם לא יהיו בנינים כבניני "הדסה" על הר- הצופים, למשל, ולזה כמובן, דרוש אומץ לב.

בתקציב סדרד ראש הממשלה, ראיתי את ההיפך סך, ואולי מותר לקרוא לזה בזבוז. ראיתי שאיפה לתפארת של תקופת הרניסנס.

א. הרצפלד: הערה לסדר. למעשה עלינו לעבור על 22 סעיפים, ופתוחם עברנו על ארבעה בלבד. כל הדברים שסמענו עתה, הם בטוח הכללי ולא בטוח זה. אני מתפלג על היוסב-ראש, שנתן את רשות הדיבור להערות הכלליות האלו. עלינו לדרוש מן החברים לגשת יסר לענין, ואני מציע לעמוד למעוף החלטי.

י. דוקח: עברנו על הצעת התקציב של סדרד ראש הממשלה, והיו כמה הצעות לקיסוצים, של רפטור, גרנות, בדר וסלי. ברצוני לשאול את מר סרף, אם לאור ההצעות הללו - אם אחת מהן תתקבל - הוא יכול לנסח את הסעיף כולו באופן אלטרנטיבי, ואם יהיה מוכן להביא זאת. לוועדה.

י. אפרתי: בדיון על תקציב סדרד ראש הממשלה, היה בירור גבראלי, והוא היה חשג מאד, כי הוא הנהיר כמה דברים חשובים. אם אנחנו רוצים להמשיך את העבודה באופן ריאלי, על החברים להניט הצעות בכתב, לגבי כל התקציב. קודם כל יציע כל אחד את הצעותיו, ונתחיל לסכם אותן.

היו"ר ד.צ. פנקס: בקשר לפרוצדורה ברצוני לציין, שלפני אי-אפשר לעשות אחרת משה שהוצעלר רוצה לעשות, ומאשר אמרתי קודם. בקריאה ראשונה נסמץ הצעות כוללות, וכאשר החברים יביטו את הצעותיהם בכתב, ניגט להצבעה.

אני מצטרף לומר, שכרגע אין אפשרות לדרוש מן המשרדים שיכינו אלטרנטיבה מצומצמת, בסדר שאנחנו קבענו את הגבול. כיצד יכול מר סרף להגיד לי, אם הוא פמוגל להכין כעת הצעה הבנוייה על מכום של 850 ל"י? כרגע הוא מצווה להחליט על הצעת התקציב כפי שהניטה הממשלה; לאחר החלטותינו, יהיה מקום לדון בענין זה, כי ייתכן שלא נחליט, ואינני יודע מה נחליט.

סר האוצר א. קפלן: נטאלה טאלה בקטר לירושלים, מנקודת התקנת בניני הסטרדים. אני רוצה לחוות דעתי, שעד ראסון באוגוסט ייגמרו הסטרדים. באטר לטאלת הדיוור - אינני יודע מה לענות.

הצעת תקציב משרד האוצר

היו"ר ד.צ. פנקס: אנחנו עובדים למטרד האוצר. כפי שאמרו ואים, הפעם ההצעה היא בסכום של 1.560.000 ל"י. ההגדלות העיקריות הן בטתי מחלקות של הכנסה; מכס ובלו, ומס-הכנסה. הסטרד הראטי דורס תוספת של בערך 97 אלף ל"י. אם יט לחברים הצעות כוללות, יוכלו להציע אותן.

ב. רפטור: אני רוצה לדעת מה עם סעיף הארנובה; אני סטאיר זאת פתוח בינתיים, ומציע לצמצם את תקציב מטרד האוצר ב- 139 אלף ל"י. יט סטרדים טאינני מציע לסנות בהצעת התקציב שלהם, אבל לדעתי, בכל מטרד אפטר להוריד מטהו. כמו כן אני מציע קיצוצים הכי מינימאליים. אני לא מציע לצמצם בסעיף מס-הכנסה, וכן גם לא במס-מותרות, אבל יט מקומות טאני כן מציע לקצץ. אני סטאיר לי את האפטרות להביא פרטים בקטר לכך.

א. גרנות: מלבד בטני סעיפי ההכנסה של מס-הכנסה ומכס ובלו, אני מציע להפחית את התקציב ב-10%.

י. רוקח: אינני מסכים לדרך סמציע ד"ר גרנות. הוא איננו מתעסק בתקציב, ובאטר כן אין אנו פוגע במסכורות הסהוות לפעמים 60-70% מן התקציב.

היו"ר ד.צ. פנקס: אינני רואה צורך, שבטלב זה של הדיון, כל חבר יתווכח עם הצעת הטני. כל חבר יביט את הצעותיו מתוך ניסוקיו הוא, ולא יתווכח עם ניסוקים אחרים.

י. רוקח: ברצוני לטאול, מה פירוט הפרטים במסכורת. עוד בטנה טעברה ראיתי זאת.

היו"ר ד.צ. פנקס: זוהי טאלה יסודית שתיטאר לבידור כללי - מדוע בריכים להופיע בכל התקציבים הפרטי מסכורת. זהו סכום גדול, ועוד נדון על כך. יטנה וטטה של הרזרבה הזאת, והדבר מתבטא בסכום של 1.530.000 ל"י, ונדון על כך בנת-אחת.

י. בדר: במטרד הראטי אני מציע 260 אלף ל"י. במסום 352 אלף ל"י; אטתקד היה סכום של 254 אלף ל"י. למחלקת המכס והבלו אני מציע 450 אלף ל"י; טפענו סד"ר ברגמן טאין סיכויים להגדלת ההכנסות מן המכס. בנדגע למחלקת מס-הכנסה, אני מציע 250 אלף ל"י. לרזרבה כללית אני מציע סך 90 אלף ל"י, ובסך הכל: 1.050.000 ל"י.

א. גרנות: כל מה טאני אוטר, אינו מתייחס לענין המסכורת. טאלת המסכורת היא בעייה כללית.

מר זבני:
 בטנה סעברה היה תקציב סקורי בסכום של מיליון לירות, והכנסת איסדה אחר-כך תקציב נוסף בסכום של 138 אלף ל"י. סכום זה היה לחלק מן העובדים הנוספים של סם-הכנסה, לפי הפלצות ועדת הכספים. כל ההוצאות האלו היו לחלק מן התקופה - מקסימום ארבעה חודשים. אם לעצו סאפטור לקיים את התקציב לפי אותה המכסה, כפי שהיה קודם ומבלי להוסיף, הרי גם קודם הסכום היה יותר גדול מאשר כעת, וההפרט איננו כל-כך גדול.

הצעת תקציב משרד הבריאות

ב. דפסורה: אני מציע להקטין ב-50 אלף ל"י באדמיניסטרציה, ולהגדיל בסך 1.300.000 ל"י.

א. גרנות: אני מציע להקטין את כל התקציב ב-10%.

י. בדר: אני מציע להעמיד את התקציב על סך 3.850.000 ל"י. אני מקטין רק בסעיף האדמיניסטרציה.

י. רוקח: איננו מבין כיצד מופיע פה תשלום סם-סקביל לקופת-חולים עבור סגנון רפואי, אחיות ורופאים. במחלקה טכנאים בה אחיות ורופאים, נהוג שהם מקבלים ריפוי ומיטות במחיר של 10 גרוט ליום מחלה, ועל כן אין צורך בסעיף זה, כי הדבר מסתכם באלפי לירות.

א.ס. בניחובסקי: טעתי כאילו משרד הבריאות קונה רפואות דרך קופת-חולים, ונותן לה 15% רווח. האם אי-אפשר לסדר כך שהמטלה בעצמה תקנה את הרפואות?

א. גרנות: נזכרות פה הקצבות לבתי-חולים, למספר מיטות. האם זה בנוגע לכל בתי-החולים? איך, למשל, בנוגע לבית-חולים, הדסה?

י. רוקח: א) אני מציע להגדיל את התמיכה לבתי-החולים, מ-300 ל-400 לירה לטנה למיטה. ההוצאות גדלו במסך הטנה, וצריך לספור על איזו שהיא פרופורציה.

ב) אני חושב שכתי-החולים עוד לא פתחו כמה מן הסניפים, ואיננו יודע אם יפתחו אותם; כעת כל זה הוא רק בפרוספקט. גם עיריית תל-אביב אין לה אותו מספר הסניפים הרטום פה. ועוד דבר לגבי המטלה, זאת אומרת על-ידי זה שאני מציע 400 ל"י, לא תהיה בזה הגדלה של התקציב.

א.ס. בניחובסקי: בטנה סעברה החליטה ועדת הכספים בענין בתי-חולים בירוסלים. המדובר היה ב"טערי-צדק" וב"סגב-לודן". מדוע לא סלאו עדיין את הדבר הזה? למנאל מחלקת הבריאות אין זמן לסכת ולגטור פעם את הענין הזה. לכן אני מציע סנקבל פירוט, מה פירוט הכתוב, תמיכה בבית-חולים.

סר זגני: מס-מקביל לעובדי רפואה: - בדרך כלל רשמו בתקציב, 2% כמעט בכל המטרדים. למעשה, האוצר מסלם וגובה את זאת אחר-כך מכל מסרד ומטרד. אנחנו מסלמים עבור אותם העובדים, שהם חברים בקופות חולים, ולרוב יסנה אי-התאמה בראש הסנה.

היו'ר ד.צ. פנקס: הטאלה היתה, אם מסלמים את המס עבור פרסונאל רפואי, או לא.

סר זגני: יסנו ויכוח על כך.

בנוגע לרפואות מחוץ-לארץ; נכון הדבר שבטנה טעברה היה מסרד הבריאות קונה רפואות בערבות קופת-חולים. הסנה העמדנו לרשותם דביזים באופן מיוחד, וגם תקציב, והבטחנו להם סנקים מחסן מיוחד לרפואות.

בענין המיסות, נראה לי שהסכום הוא הרבה יותר קטן. אם מיטה לטנה תעלה בסך 900 ל"י, הרי תראו שהסכומים בתקציב הם הרבה יותר קטנים.

סר האוצר א. קפלן: אם אתם מסתכלים בדרך 24, למסל, אתם רואים סל-170 מיסות הוקצב סכום של 110 אלפים ל"י; זאת אומרת שאין מיטה עולה 1200 ל"י כפי שאמר סר רוקח, אלא קצת יותר מ-600 ל"י, וזה מפני שבטורה של בתי-חולים לא נפתחות המיסות מיד, כך שחדטי-מיטה מלאים לפי-היהו 170 כפול 12 ח דסים, אלא כפול 18. אנחנו הולכים ומגדילים את מספר המיסות, ולקחנו את הגבר בחשבון.

אם סר רוקח יטווה את המסוצע סמטלמים לקופת-חולים כאן - ואותו דבר ביחס לבתי-החולים - הוא ימצא שהמסוצע הוא הרבה פחות. המדובר הוא על עובד, ועל מס-מקביל. אנחנו מסלמים 2% ובעיקר מבטיחים את המטפחה, אבל לא לעובדים רפואיים, כי אם לפרסונאל האדמיניסטרטיבי. לגבי הפרסונאל הרפואי, המדובר הוא רק במטפחה.

בענין הדסה: - כאן עלי לומר גם באופן רשמי, שהיה לנו מטא-ומתן עם הדסה, אשר פנתה אלינו ואנחנו ענינו בטלילה. הדסה בקשה לפני סנה, הקצבה למיטה, ואנחנו סרכנו. במסך הסנה באו בינתיים הגדלות בהוצאות, בעיקר בקטר עם הגדלת המטכורות. הדסה עתה חטבון, אבל נרמה לי ש-100 או 130 אלף ל"י תעלה הגדלת המטכורות לאותו הפרסונאל בהדסה במסך חודש, עם התוספות שנתנו למטכורת. נטי הדסה הודיעו לנו, כי אינן רואות כל אפשרות להגדיל את הכנסתם באסריקה, להיפך, הן עומדות לפני סכנה של הקטפת ההכנסות - כמו יתר המבניות, ואז הן תעמודנה בפני שלס אפשרויות: א) סגירת בתי-חולים; ב) השתתפות מצדנו בהחזקת מיסות; ג) טאנחנו נקבל על עצמנו כל הוצאות של תיקונים ובנייה חדשה.

בקטתם היתה כל הזמן, בערך באותו ההיקף טייט להם. אני הודעתי להם שאביא את הטאלה הזו לפני ועדת הכספים בזן סידונו בכך, וכי אינני יכול להתחייב על כך בעצמי.

בצפת נמצא בית-החולים היטן לחולי סחפת; הם המטיכו לקיים אותו במסך כמה חדטים, אבל גם אנשן-הרפואה טוענים טייט לסגור אותו, כי הוא במצב סטוכן. הם הודיעו לנו טיימטיכו להחזיק במוסד עד לחורף, ובינתיים הם קבלו מאתנו את הבנין בו היה בית-החולים המטטלה היטן; בצפת. הם קבלו על עצמם את תיקון הבנין, ולאחר הקמת מספר קריטיים נוספים זה צריך היה לתת - אם זכרוני אינו טסעה אותי - כ-130 מיסות. הם הפטיקו את עבודת התיקונים באמצע והודיעו לנו, טאם לא ניתן להם את התמיכה, הם יסגרו את בית-החולים בצפת, ואז על המטטלה יהיה לדאוג לכך.

סר האוצר א. קפלן:

המצב מסביב לסאלת הטחפת נותן חסונה מאוד לראגית, ומתקבל הרוטם כאילו המלבן עוזר באופן רחוק לעולים, בעוד שמצבם של אנשים רבים שהיו לפני בן בארץ, נעשה קשה יותר ויותר. אילו היה בית-החולים בצפת נסגר, היה בכך מסוים סכה נוספת לאנשים, ולאורך לעולים.

אם חברי הועדה מעוניינים בכך, אני אוכל לתת לכם את החסר בקטר למצב בטחפת. יש לחלק את הטחפנים לסני סוגים (א) חולים המהווים צדיין סכנה; (ב) חולים שיצאו מגורם של סיפול, אבל זקוקים לפיקוח.

הדסה פנתה קודם להנהלת הסוכנות וגם למסעיהן בקטר לתוספת הסכר, אבל הם הוספו והעניין הוסר.

אני הגעתי לידי מסקנה, שאם איננו רוצים לראות את סביבת בית-החולים, עלינו לתת להם אותה ההסתמפות מצדנו, כמו ליחידות בית-החולים. אני מתכוון לכל הארץ. לסיטה בבית-חולים לחולי טחפת נותנים 200 ל"י, ולסיטה כללית נותנים 300 ל"י. זה יצטרף טוב לאותו סכום של 120 אלף ל"י, שהם כאילו הפסידו.

הגעתי לידי מסקנה שהצדק אתם, וכי אין ברירה אחרת: או סביבת-החולים יסגר ונצטרך לקחת הכל על עצמנו. היו לי ישיבות ללא סוף אתם, בקטר לסאלה זו, הוזהרתי אותם ספירוס הדבר, שהם ייצאו אז תחת פיקוח מסלתי, אבל אני מעוניין לעודד את הדסה לעולה. אם ייסגר בית-החולים בצפת, הרי הדסה הופכת לסוטר המחזיק בבתי-חולים בירושלים ועוד מסהו בבאר-שבע, וזה מעמיד בסכנה לפי דעתי, את אוסף הכספים שלהם, כי הם יתרכזו לעניין ירושלמי בלבד.

אני סכיר היטב את האנשים, ואני יכול לומר שהם עושים מקסימום של מאמצים, אבל הם אומרים דבר פשוט: מספר המיטות שהם יכולים להחזיק באותו סכום כסף, במסך שתי הטנים, הוא קטן בטליס; ואז נסארות שתי דרכים: סגירת בית-החולים, או תמיכה.

אם כי זה יכול להיות אותו הסכום - ואני חושב שאולי גם נרויח כמה עטרות אלפי לירות - אין לנו ברירה, ואנחנו סוכרחים להכניס לתקציב את הסכום הזה.

אני מדבר על כך באופן עוד יותר חריף, כאשר נדבר על תקציב החינוך. אינני רואה אפשרות לעשות הטנה סני דברים גם יחד: מצד אחד אנחנו רוצים להעביר לעיריה עוד סקורות הכנסה, ומצד שני - להבדיל את ההסתמפות בסירותים; וסוב פעם - לא מפני שאני חושב שיש פה בזבוז ואני מתנגד לזה. עוד יהיו חילופי דעות פרלימינאריים בעניין החינוך, ונדון על העדיות ביחד.

הישיבה ננעלה בשעה 13.00